

Presentació

Durant segles —i en molts indrets, encara ara— les dones han estat considerades com a éssers inferiors. Per tant, les seves possibilitats d'optar per la vida religiosa, cultural, professional o creativa han estat escasses.

El seu paper —el de les dones— supera de molt el que s'ha anat instal·lant en el nostre imaginari, fruit de molts segles d'historiografia masculina o, el que és el mateix, d'història oficialment reconeguda. Per aquest motiu, gairebé mai no ha estat recollit l'esforç de moltes dones, amb aportacions significatives per a la configuració d'una realitat nacional, comarcal o local concreta. En la seva absència, molt sovint ens fa la sensació que se'ns escapa alguna cosa, que hi ha factors que no aconseguim entendre, perquè al relat del passat hi falta la meitat de la població.

Aquesta carència ens ha portat a entendre a mitges el conjunt, a oblidar el paper imprescindible de les dones. En el millor dels casos, les nenes rebien una formació justeta, la imprescindible per fer les feines que s'esperava d'elles, és a dir, procrear i tenir cura de la família. Les mares i les àvies transmetien els seus coneixements pràctics a les generacions següents i, d'aquesta manera, es perpetuava el silenci.

Cal treure les dones de la pura anècdota i mostrar-les a plena llum, ja que contribuïren enormement als canvis, però

Presentació

sobretot compliren amb el que la societat reclamava. Convé recordar que, tot i que la memòria les hagi esborrades, les dones omplien les cases, els carrers, les botigues, els tallers, els negocis, les escoles i els col·legis. I, a més, ocupaven un lloc clau en l'economia ciutadana.

En aquest llibre, proposem l'exemple d'unes quantes dones empordaneses, les quals, amb més o menys èxit, aconseguiren fer sentir la seva veu. Volem treure de l'anonimat fundadores de monestirs femenins en època medieval, dames nobles errants i sentenciades per bruixeria, com també les que treballaren incansablement per millorar la vida dels altres, les que s'atreverien a reivindicar els drets socials i laborals i les que, simplement, van dedicar la vida a un ofici, malgrat tot.

També parlem de les empordaneses que decidiren desenvolupar una carrera creativa i no ho van tenir gens fàcil per pintar, dibuixar, fotografiar, escriure, fer música o dansar. Algunes, a causa de circumstàncies familiars o socials, no van poder dedicar-se plenament a la seva professió, mentre que d'altres sí, per llegar-nos una obra de la qual encara queda molt per conèixer i estudiar.

Tampoc no oblidem les que van poder demostrar la seva capacitat professional, les que disposaven de negocis propis o realitzaven tasques a càrrec d'altres, des de mestres fins a camioneres. No hi ha feina menor.

Les reivindiquem en la seva diversitat. En aquest llibre, hi ha dones justes, innocents, humils, emprenedores, reivindicatives, apassionades, cultes i intel·ligents, com també n'hi ha d'intolerants, cruels, capricioses i disbauxades... cadascuna n'és la protagonista i juntes dibuixen —o així ho intentem— la imatge femenina de l'Empordà.

La història de les dones és la història. Sense matisos.

Elisenda Albertí